

INHOUD

I. INLEIDING	1
A. Begrip en grondslagen	1
B. Historische wortels	2
C. Grondslagen van het arbeidsrecht	7
D. De inbedding van het arbeidsrecht in het sociaal recht	10
E. Inbedding van het arbeidsrecht in het burgerlijk recht	11
F. Bronnen van het arbeidsrecht	12
1. Algemeen	12
2. Hiërarchie van de rechtsbronnen	12
3. Meergelaagdheid	14
G. Internationaal arbeidsrecht	15
H. Raad van Europa	17
I. Europese Unie	18
1. Algemeen	18
2. Sociaal beleid	18
3. Europese collectieve afspraken	19
4. Interne markt	20
5. Werkgelegenheid	22
6. Grondrechten	23
J. Handhaving	24
II. DE ARBEIDSOVEREENKOMST	25
A. Begrip arbeidsovereenkomst	25
B. Gezag en de aard van de arbeidsrelatie	28
1. Algemeen	28
2. Kwalificatievraagstuk in de cassatierechtspraak	29
3. De Arbeidsrelatieswet	31
a. Principe van de wilsautonomie	31
b. Herkwalificatie	32
c. Algemene criteria	33
d. Bijzondere criteria	34
e. Wettelijk vermoeden	35
f. Platformwerk	37
g. Postpakjesbedrijven	38
h. Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie	39
C. Soorten arbeidsovereenkomsten volgens de aard van het werk	40
1. Arbeider-bediende	40
a. Begrip	40
b. De ongrondwettelijkheid en pogingen tot toenadering	41
2. Handelsvertegenwoordigers	43
a. Begrip	43

b.	Activiteiten van handelsvertegenwoordiging	44
c.	Gezag	45
3.	Dienstboden	46
4.	Studenten	46
5.	Huisarbeiders en telewerkers	47
a.	Begrip	47
b.	Huisarbeid	48
c.	Structureel telewerk	49
d.	Occasioneel telewerk	49
D.	Soorten arbeidsovereenkomsten naargelang de duur	50
1.	De arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd	51
a.	Begrip	51
b.	Geen vormvereisten	51
c.	Beëindiging	52
d.	Verbod van levenslange binding	52
2.	De arbeidsovereenkomst voor een bepaalde tijd	52
a.	Begrip	52
b.	Vormvereisten	53
c.	Bijzondere bepalingen	54
d.	Beëindiging	54
e.	Opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd	56
3.	De vervangingsovereenkomst	57
E.	Soorten arbeidsovereenkomsten naargelang de omvang van de arbeidstijd	59
1.	Voltijdse arbeid	60
2.	Deeltijdse arbeid	60
a.	Begrip	60
b.	Ondergrenzen	60
c.	Vormvereisten	61
d.	Vast en variabel werkrooster	62
e.	Overwerk	64
f.	Gelijke behandeling	64
g.	Feestdagen	66
h.	Voorrang bij een vacante betrekking	67
i.	Toezicht	68
F.	Aangaan van de arbeidsovereenkomst	68
1.	Geldigheidsvoorwaarden	68
a.	Bekwaamheid	68
1)	Minderjarigen	68
2)	Familieleden	69
b.	Toestemming	69
c.	Geldig voorwerp en oorzaak	70
d.	Gevolgen van nietigheid bij arbeidsovereenkomsten	71
2.	Werving en selectie	71
a.	Begrip	71
b.	CAO nr. 38	72

1) Verplichtingen	73
2) Aanbevelingen	73
c. Medische onderzoeken	75
1) Wet Medische Onderzoeken	75
2) Gezondheidstoezicht	76
d. Verbod van discriminatie	77
e. Arbeidsbemiddeling	77
G. Informatie over de arbeidsrelatie en bewijs	79
H. Triangulaire arbeidsrelaties: uitzendarbeid en terbeschikkingstelling	84
1. Uitzendarbeid	85
a. Begrip	85
b. Toegelaten uitzendarbeid	85
c. Het motief 'instroom'	86
d. Verboden uitzendarbeid	87
e. Duur	88
f. Vormvoorschriften inzake de arbeidsovereenkomst	88
g. Inhoud van de arbeidsovereenkomst	89
h. Loon en voorwaarden	90
i. Anciënniteit	91
j. Einde van de arbeidsovereenkomst	91
k. Uitzendbureau en gebruiker	92
1) Overeenkomst	92
2) Toepassing sociale wetgeving	93
3) Berekening van de personeelssterkte van de gebruiker	94
2. Terbeschikkingstelling	95
a. Begrip	95
b. Principieel verboden	95
c. Uitzonderingen	95
1) Uitzondering: voorafgaande toestemming	96
2) Uitzondering: bijzondere situaties	96
3) Oneigenlijke uitzondering: geen gezagsdelegatie	97
d. Bijzondere voorwaarden en bescherming	98
e. Sancties	98
3. (Onder)aanneming	99
I. Overgang naar een andere vorm van werk	100
III. ARBEIDSVORWAARDEN	103
A. Algemeen	103
B. Rechten en plichten voortvloeiend uit bedingen in de arbeidsovereenkomst	103
1. Verzwarende clausules	103
2. Huwelijks-, moederschaps-, pensioenbeding	104
3. Verbod van levenslange binding	104
4. Scheidsrechterlijk beding	104
5. Wijzigingsbeding	104

6.	Scholingsbeding	105
7.	Concurrentiebeding	105
8.	Exclusiviteitsbeding	106
9.	Delcrederebeding	107
10.	Proefbeding	107
C.	Rechten en plichten voortvloeiend uit de Arbeidsovereenkomstenwet	108
1.	Wederzijdse eerbied en achting	108
2.	Werknemersverplichtingen	108
a.	Arbeid verrichten	108
b.	Bevelen en instructies volgen	109
c.	Vertrouwelijke informatie	109
d.	Concurrentie	109
1)	Tijdens de arbeidsovereenkomst	110
2)	Na de arbeidsovereenkomst	111
a)	Begrip	111
b)	Voorwaarden inzake het jaarloon	112
c)	Bestaansvoorwaarden	113
d)	Vormvoorwaarden	113
e)	Geldigheidsvoorwaarden	113
f)	Uitwerking van het beding	115
g)	Schadevergoeding aan de werkgever	116
h)	Afwijkingsbeding	117
e.	Veiligheid	118
f.	Arbeidsgereedschap en grondstoffen	118
3.	Werkgeversverplichtingen	118
a.	Werk verschaffen	118
b.	Veiligheid en gezondheid	119
c.	Loon betalen	119
d.	Behoorlijk huisvesten	119
e.	Geloofs- en burgerlijke plichten	119
f.	Onthaal	120
g.	Bewaring arbeidsgereedschap en voorwerpen	120
4.	Aansprakelijkheid	120
a.	Algemeen	120
b.	De beperkte immuniteitsregel	121
c.	Aansprakelijkheid werkgever	122
5.	Schorsing van de arbeidsovereenkomst	123
a.	Begrip	123
b.	Overmacht en imprevisie	124
6.	Gewaarborgd dagloon	126
7.	Arbeidsongeschiktheid	128
a.	Begrip	128
b.	Schorsing	128
c.	Verwittiging en getuigschrift	129
d.	Gewaarborgd loon	130
1)	Beginsel	130

2)	Bronnen	131
3)	Hoogte en periode	131
a)	Arbeiders	131
b)	Bedienden (korte termijn)	134
c)	Bedienden (lange termijn)	135
4)	Hervalling	135
5)	Uitsluitingen	135
e.	Medische controle	136
f.	Re-integratie	138
D.	Rechten en plichten voortvloeiend uit de arbeidsreglementering	140
1.	Loon	140
a.	Begrip	140
1)	Loonbegrip in de Arbeidsovereenkomstenwet	140
2)	Loonbegrip in de Loonbeschermingswet	141
3)	Giften	142
b.	Recht op loon	143
1)	Bron	143
2)	Geen arbeid, geen loon	144
3)	Hoogte van het loon	144
4)	Loonvorming en loonnorm	145
5)	Gelijk loon voor gelijk werk	147
c.	Bescherming	148
2.	Arbeidsreglement	150
a.	Begrip	150
b.	Verplicht	150
c.	Binding	152
d.	Inhoud	152
e.	Tucht	153
f.	Opstellen en wijzigen	154
g.	Bekendmaking	155
3.	Discriminatie	155
a.	Algemeen	155
b.	De ADW	158
1)	Doel en toepassingsgebied	159
a)	Doel	159
b)	Toepassingsgebied	159
c)	Arbeidsbetrekkingen	160
2)	Het verbod van discriminatie als ongerechtvaardigd onderscheid	160
3)	Open en gesloten rechtvaardiging	164
a)	Open <i>versus</i> gesloten systeem	164
b)	Wezenlijke en bepalende beroepsvereisten	165
c)	Discriminatorische voorkeur van werknemers of klanten	167
d)	Gesloten systeem M/V	167
e)	Rechtvaardiging meervoudige discriminatie	168
4)	Andere rechtvaardigingsmechanismen	168

a)	Positieve actie	168
b)	Vrijwaringsclausule	170
c)	Rechtvaardiging ten aanzien van leeftijd	171
d)	Identiteitsgebonden organisaties	173
5)	Rechtsbescherming en handhaving	173
a)	Nietigheid	173
b)	Klacht en bescherming tegen represaille	174
§ 1.	Inleiding	174
§ 2.	Bescherming bij melding, klacht of vordering	175
§ 3.	Bewijslast	176
§ 4.	Verzoek tot re-integratie	176
§ 5.	Schadevergoeding	177
§ 6.	Uitbreiding van bescherming tot getuigen of eenieder die opkomt	177
§ 7.	Bewijs	178
§ 8.	Misbruik van de procedures	179
c)	Bewijslast	179
d)	Schadevergoeding	179
e)	Stakingsvordering	181
4.	Arbeidstijden	181
a.	Algemeen	181
b.	Toepassingsgebied Arbeidswet	181
c.	Begrip ‘arbeidstijd’	183
d.	Rusttijden	186
e.	Arbeidsduurgrenzen	186
1)	Principiële grenzen	186
2)	Flexibiliteit	187
3)	Ploegenarbeid en continuarbeid	187
4)	Uiterste grenzen	188
f.	Overwerk	188
g.	Inhaalrust	189
h.	Nachtarbeid	190
i.	Zon- en feestdagen	191
j.	Meting arbeidstijd	192
k.	Nieuwe arbeidsregelingen	192
l.	Vierdagenwerkweek	192
m.	Recht op deconnectie	193
5.	Welzijn	194
6.	Vakantie en verlof	198
7.	Ouderschap	200
8.	Flexibele werkregelingen	202
9.	Taalgebruik	203
10.	Opleiding	204
D.	Privacy in de arbeidsrelatie	205
1.	Inleiding	205
2.	Grondrecht	206

3.	Bescherming van persoonsgegevens	206
4.	Artificiële intelligentie	208
5.	Telecommunicatiegeheim	210
6.	Internet en e-mail	210
7.	Camerabewaking	214
IV.	BEEINDIGING	218
A.	Inleiding	218
1.	Vastheid van betrekking	218
2.	Wijzen van beëindiging	218
a.	Algemeen	218
b.	Ontbinding	219
c.	Overlijden	220
3.	Ontslag: een begripsvorming	220
B.	Eenheidsstatuut arbeider-bediende	222
1.	De arresten van het Grondwettelijk Hof	223
2.	De IPA-wet	223
3.	De Wet Eenheidsstatuut	224
a.	Inwerkingtreding	224
b.	Krachtlijnen	225
4.	Inzetbaarheid	227
5.	Transitietraject	227
C.	Opzegging	228
1.	Begrip	228
2.	Vormvereisten	228
a.	Geschrift	228
b.	Wijze van betekening	228
c.	Inhoud van het geschrift	229
d.	Gevolgen van een nietige opzegging	230
3.	Opzeggingstermijn	231
a.	Algemeen	231
b.	Wettelijke opzeggingstermijnen	233
1)	De termijnen	234
2)	Tegenopzegging en opzegging bij wettelijke pensionering	235
3)	Afwijkingen bij cao	236
c.	Overgangsregeling eenheidsstatuut: twee stappen	236
1)	Toepassingsgebied en principe	237
2)	Eerste deel van de opzeggingstermijn	237
a)	Algemeen	238
b)	Arbeiders	238
c)	Bedienden	240
3)	Tweede deel van de opzeggingstermijn	243
d.	Uitzonderingsregimes	243
1)	Sectorale afwijkingen	243
2)	Uitzondering in de bouwsector	244

4.	Compensatieregelingen	244
D.	Ontslag wegens dringende reden	245
1.	Algemeen	245
2.	Begrip	246
3.	Toepassingsmodaliteiten	248
a.	De eerste termijn van 3 werkdagen	248
b.	De tweede termijn van 3 werkdagen	250
4.	Gevolgen	250
E.	Ontslagmotivering	251
1.	Algemeen	251
2.	Ontslagmotivering CAO nr. 109	253
a.	Algemeen	253
b.	Toepassingsgebied	253
c.	Recht op kennis ontslagredenen	254
d.	Recht op bescherming tegen kennelijk onredelijk ontslag	255
3.	Ontslagmotivering overheidspersoneel	256
a.	Willekeurig ontslag	256
b.	Rechtsmisbruik	259
F.	Impliciet ontslag en eenzijdige wijziging van de arbeidsvoorwaarden	260
1.	Algemeen	260
2.	EWAV	260
a.	Van 'ius variandi' tot 'pacta sunt servanda'	261
b.	Wijzigingsbeding	261
c.	Belangrijk en essentieel	262
d.	Gevolgen van een beëindigende wijziging	263
V.	COLLECTIEF ARBEIDSRECHT	265
A.	Inleiding	265
B.	Vrijheid van vakvereniging	266
1.	Vakverenigingsvrijheid	266
2.	Werknemersorganisaties	267
a.	Representativiteit	267
b.	Juridisch statuut van de vakorganisaties	269
3.	Werkgeversorganisaties	270
C.	Nationale Arbeidsraad	270
1.	Samenstelling	270
2.	Opdrachten	271
D.	Paritaire comités	272
1.	Oprichting	272
2.	Samenstelling	272
3.	Werkings sfeer	273
4.	Opdrachten	273
E.	Regionaal en Europees overleg	274
1.	Regionaal	274
2.	Europees	274

F.	De collectieve arbeidsovereenkomst	275
1.	Begrip	275
2.	Partijen	275
3.	Niveau	276
4.	Inhoud	277
5.	Duur	279
6.	Vormvereisten	279
7.	Neerlegging	280
8.	Binding	280
9.	Algemeenverbindendverklaring	282
G.	Ondernemingsraad	282
1.	Algemeen	282
2.	Oprichting	283
3.	Samenstelling	285
4.	Bevoegdheid	287
5.	Werking	287
H.	Comité voor preventie en bescherming op het werk	287
I.	De vakbondsafvaardiging	289
J.	Collectieve conflicten	291
1.	Bronnen	291
a.	Internationale bronnen	291
b.	Nationale bronnen	293
2.	Begrip	293
3.	Rechtmatige uitoefening	294
4.	Rechterlijke tussenkomst	296
5.	Minimale dienstverlening en prestaties van algemeen belang	297
6.	Invloed van een staking op de individuele arbeidsovereenkomst	299
K.	Herstructurering	300
1.	Overgang van onderneming	300
2.	Collectief ontslag en sluiting	302